

Briuselis, 2016 12 21
COM(2016) 825 final

2016/0413 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**dėl į Sąjungą įvežamų arba iš jos išvežamų grynujų pinigų kontrolės, kuriuo
panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1889/2005**

{SWD(2016) 470 final}
{SWD(2016) 471 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Šiuo pasiūlymu Grynųjų pinigų kontrolės reglamentas (toliau – GPKR) suderinamas su tarptautinėmis normomis ir kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu geriausia patirtimi. Jame aptariamos sritys, kurias, įvertinus GPKR, reikėtų gerinti, juo įgyvendinami veiksmai, nustatyti Komisijos komunikate „*Kovos su teroristų finansavimu stiprinimo veiksmų planas*“¹.

Pirmasis GPKR buvo priimtas 2005 m.². Šiuo reglamentu buvo papildytos Kovos su pinigų plovimu direktyvos (toliau – KPPD)³ nuostatos nustatant kontrolės sistemą, taikomą į Sąjungą atvykstantiems arba iš jos išvykstantiems asmenims, vežantiems valiutą arba turėtojo apyvarčiąsias priemones, kurių vertė yra 10 000 EUR arba didesnė. Taip reglamentu ES lygmeniu įgyvendinami tarptautiniai kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu srities standartai, visų pirma Finansinių veiksmų darbo grupės (toliau – FATF) rekomendacija dėl grynųjų pinigų judėjimo kontrolės.

Įvertinusi, koku mastu taikant GPKR buvo pasiekta jo tikslų, iš valstybių narių gautą informaciją ir tarptautinių standartų, skirtų grynųjų pinigų tarpvalstybiniais srautams kontroliuoti, pokyčius, Komisija padarė išvadą, kad nepaisant bendrų gerų reglamento taikymo rezultatų, kai kuriose srityse kilo problemų, todėl siekiant geresnio reglamento veikimo, padėtis jose turėtų būti gerinama.

Konkrečiai, šiuo pasiūlymu siekiama spręsti toliau nurodytas problemas.

1. Nepakankamas taikymas tarpvalstybiniam grynųjų pinigų judėjimui

Pagal dabartinį GPKR reikalaujama, kad į Sąjungą atvykstantys arba iš jos išvykstantys fiziniai asmenys, turintys 10 000 EUR arba didesnes sumas, jas deklaruotų. Tačiau nėra nuostatos, taikomos gryniesiems pinigams, siunčiamiems pašto, krovinių arba kurjerinėse siuntose. Viešosios valdžios institucijos pranešė, kad nusikaltėliai ėmė siųsti ir gauti grynuosius pinigus tokiose siuntose, kad išvengtų GPKR nustatytos deklaravimo prievolės.

2. Sunkumai, kylantis institucijoms keičiantis informacija

Pagal dabartinį GPKR reikalaujama, kad kompetentingos institucijos galėtų perduoti deklaracijos duomenis tik tos valstybės narės finansinės žvalgybos padaliniui, kurioje jie buvo surinkti. Ši šiek tiek pasyvų reikalavimą galima įvykdyti paprasčiausiai pateikiant užpildytas deklaracijos formas finansinės žvalgybos padaliniui patikrinti. Tačiau to nepakanka, nes informacija turėtų būti aktyviai perduodama finansinės žvalgybos padaliniui, kad jis galėtų ją išanalizuoti. Be to, deklaracijų duomenimis galima keistis su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis, tik jei yra neteisėtos veiklos požymių, ir netgi tuomet, tai nėra privaloma. Todėl įgyvendinimas yra nenuoseklus, ir retai duomenimis keičiamasi sistemingai.

3. Kompetentingos institucijos neturi galimybės laikinai sulaikyti ribos nesiekiančių sumų

¹ COM(2016) 50 final.

² 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1889/2005 dėl grynųjų pinigų, įvežamų į Bendriją ar išvežamų iš jos, kontrolės (OL L 309, 2005 11 25, p. 9).

³ Įterpti nuorodą.

Pagal dabartinę GPKR institucijos negali laikinai sulaikyti grynųjų pinigų, kai jos nustato ribos nesiekiančių sumų, su kuriomis susiję neteisėtos veiklos požymiai, judėjimą.

4. Netobula grynųjų pinigų apibrėžtis

Remiantis tarptautiniais standartais, gryniesi pinigai apibrėžiami kaip „valiuta, esanti apyvartoje kaip mainų priemonė, arba turėtojo apyvarčiosios priemonės“. Tačiau buvo pranešta apie atvejus, kai nusikaltėliai vežė didelius vertės neprarandančių prekių (pavyzdžiui, aukso) kiekius, kad perkeltų vertę ir nereikėtų teikti deklaracijos. Teikiant standartinę muitinės deklaraciją šios problemos tinkamai išspręsti negalima, nes į ją neįtraukiama išsami informacija, pavyzdžiui, apie grynųjų pinigų ekonominę kilmę ar paskirtį, be to, ją teikti būtina ne visada. Taip pat labai svarbu atsižvelgti į greitai besikeičiantį nusikalstamumą ir didėjančių kibernetinių nusikaltimų, internetinio sukčiavimo ir neteisėtų internetinių pardavimo vietų skaičių: ši didėjimą skatina elektroninių pinigų rinkos atsiradimas ir jos siūlomi produktai, konkrečiai, išankstinio mokėjimo priemonės. Grynųjų pinigų apibrėžtį reikia išplėsti, kad būtų įtraukti tokie mokėjimo būdai, siekiant panaikinti teisinę spragą, apie kurią pranešė ir kurią pagrindė teisėsaugos agentūros⁴.

5. Valstybėse narėse baudos už nepateiktą deklaraciją skiriasi

Baudos už deklaracijos nepateikimą valstybėse narėse labai skiriasi. Kai kuriose skiriamos labai nedidelės baudos, todėl jos gali neatgrasyti, o kitose skiriamų baudų griežtumas, regis, rodo automatinę prielaidą, kad grynųjų pinigų deklaracijos nepateikimas yra susijusio pažeidimo įrodymas (kurį dar reikia nustatyti ir kuris turėtų būti atskiro tyrimo objektas). Pagal dabartinę GPKR reikalaujama, kad valstybės narės praneštų Komisijai apie skirtas baudas, kai jos įsigaliojo, tačiau ne apie vėlesnius pokyčius.

6. Valstybėse narėse skiriasi įgyvendinimo lygis

Pagal dabartinę GPKR dauguma valstybių narių savanoriškai naudoja tą pačią deklaracijos formą, tačiau tai nėra privaloma. Be to, valstybės narės teikia Komisijai statistinius duomenis, bet nei duomenų teikimo, nei duomenų išsamumo lygio negalima nustatyti, todėl gali kilti problemų užtikrinant nuoseklų taikymą ir vertinant veiksmingumą.

Kita problema – keliautojų informuotumo apie prievolę didinimas. Tą geriausiai gali daryti valstybės narės, atsižvelgdamos į savo konkrečius poreikius ir padėtį. Komisija svarstys, kaip geriausia siekti šio tikslo ir šiuo klausimu susisieks su valstybių narių nacionaliniais ekspertais. Ji pasirengusi padėti valstybėms narėms parengti tinkamą medžiagą.

• **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šis pasiūlymas turėtų būti vertinamas ES ir tarptautinės kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistemos lygmeniu.

Tarptautiniu lygmeniu FATF, kurioje Sąjungai atstovauja Komisija, teikia rekomendacijas jurisdikcijoms, kaip spręsti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo problemas. Rekomendacijos nėra tiesiogiai taikomos teisinės priemonės, tačiau jos turi tam tikrą reikšmę: FATF narių tarpusavio vertinimas dėl atitikties yra atidžiai tikrinamas ir daro didelį poveikį reputacijai; FATF 32 rekomendacija sprendžiama tarpvalstybinio grynųjų pinigų judėjimo problema;

⁴ Žr. Europolo ataskaitą „Why cash is still king“, kurią galima rasti adresu <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/cash-still-king-criminals-prefer-cash-for-money-laundering>

ES lygmeniu priimtos įvairios teisinės priemonės, kad būtų sudaryta veiksminga kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistema. Šios priemonės:

- ketvirtoji KPPD⁵, apimanti didžiąją FATF rekomendacijų dalį;
- Reglamentas (EB) Nr. 1781/2006 dėl mokėtojo informacijos, pateikiamos pervedant lėšas⁶, kuriuo įgyvendinama FATF VII specialioji rekomendacija dėl elektroninių pervedimų;
- Direktyva 2007/64/EB dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje⁷ (Mokėjimo paslaugų direktyva), kuria kartu su KPPD įgyvendinama FATF VI specialioji rekomendacija dėl alternatyvių piniginių perlaidų;
- Reglamentas (EB) Nr. 2580/2001 dėl specialių ribojančių priemonių, taikomų tam tikriems asmenims ir subjektams siekiant kovoti su terorizmu⁸, kuriuo kartu su Reglamentu (EB) Nr. 881/2002⁹, kuriuo įgyvendinamos JT sankcijos „Al-Qaeda“ ir Talibanui, įgyvendinama FATF III specialiosios rekomendacijos dėl teroristų turto išaldymo dalis.

Apskritai kovojant su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu:

- KPPD nustatoma taisyklių sistema, susijusi su oficialiu finansų sektoriaus veikimu, o
- GPKR nustatoma papildoma taisyklių sistema, skirta apsaugoti Sąjungą nuo grynųjų pinigų pervedimų už išorės sienų, kuriuos atlieka pinigų plovėjai ir teroristų finansuotojai, siekiantys apeiti oficialios finansų sistemos kontrolę.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Pasiūlymas atitinka kitas Sąjungos politikos kryptis ir juo prisidedama vykdant, konkrečiai,

- *Europos saugumo darbotvarkę*¹⁰, kurioje pabrėžiama kovos su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu svarba ir pabrėžiama kompetentingų institucijų keitimosi informacija, visų pirma su finansinės žvalgybos padaliniais, reikšmė;
- *Kovos su teroristų finansavimu stiprinimo veiksmų planą*, kuriame išvardytos politikos kryptys ir teisinės iniciatyvos (įskaitant šį pasiūlymą), kurios bus vykdomos kaip visapusiško požiūrio šioje srityje dalis; taip pat
- Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl kovos su terorizmu ir pakeičiantį Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR dėl kovos su terorizmu¹¹, į kurį įtrauktos nuostatos dėl baudžiamųjų sankcijų asmenims arba įmonėms, teikiantiems materialinę paramą terorizmui;
- laisvo kapitalo judėjimo principą, pagal kurį draudžiama riboti mokėjimų ir kapitalo judėjimą tarp valstybių narių ir trečiųjų šalių, nedarant poveikio nediskriminacinėms priemonėms, pagrįstoms viešosios politikos ir viešojo saugumo motyvais.

⁵ OL L 141, 2015 6 5, p. 73.

⁶ OL L 345, 2006 12 8, p. 1.

⁷ OL L 319, 2007 12 5, p. 1.

⁸ OL L 344, 2001 12 28, p. 70.

⁹ OL L 139, 2002 5 29, p. 9.

¹⁰ C(2015) 185 *final*.

¹¹ COM(2015) 625 *final*.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Pasiūlymas grindžiama dvejopu teisiniu pirminės teisės pagrindu:

- SESV 114 straipsniu (vidaus rinka), nes norint užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą ir apsaugoti Sąjungos piliečius ir įmones, turi būti imamasi priemonių sustabdyti pinigų plovėjų ir teroristų finansuotojų, išnaudojančių skirtingus nacionalinius metodus gryniesiems pinigams siųsti, veiklą. Kad būtų veiksmingos, šios priemonės turi būti suderintos; taip pat
- Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 33 straipsniu (muitinių bendradarbiavimas), nes grynųjų pinigų kontrolė turėtų būti vykdoma prie Sąjungos išorės sienų, kur yra muitinės administracijos. Be to, šios administracijos turi daug keleivių ir bendro siuntų judėjimo už išorės sienų kontrolės patirties.

• Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

Pasiūlymas – ES kovos su pinigų plovimu ir (arba) teroristų finansavimu sistemos dalis. Juo užtikrinamas derėjimas su KPPD, kiek tai susiję su grynųjų pinigų judėjimu už išorės sienų.

Vidaus rinkos, kurioje prekės, asmenys, paslaugos ir kapitalas juda laisvai, organizavimas yra susijęs su suderintų priemonių vykdymu visose valstybėse narėse, jeigu to reikia viešojo intereso tikslu, kad būtų išlaikytas tinkamas ir vienodas apsaugos lygis ir vienodos sąlygos.

Remiantis tik nacionaliniais teisės aktais, reikiamo suderinimo lygio pasiekti nepavyktų. Pinigų plovėjai ir teroristų finansuotojai galėtų pasinaudoti skirtumais ir bandyti vežti grynuosius pinigus į Europos Sąjungą arba iš jos per valstybes nares, kuriose kontrolės priemonės yra silpniausios. Atsižvelgiant į kasmet į ES įvežamas ir iš jos išvežamas deklaruotas grynųjų pinigų sumas (vidutiniškai 60–70 mlrd. EUR, kuriuos veža fiziniai asmenys), tai galėtų daryti iškraipomąjį poveikį vidaus rinkai.

Šiuo siūlomu reglamentu nebus užkirstas kelias valstybėms narėms imtis grynųjų pinigų, vežamų per *vidaus* sienas, kontrolės priemonių, su sąlyga, kad laikomasi SESV 65 straipsnio 1 dalies b punkto ir 65 straipsnio 3 dalies.

Šis reglamentas nesusijęs su priemonėmis, kurių ėmėsi ES arba valstybės narės, kuriomis ribojamas kapitalo judėjimas, jeigu kyla didelių sunkumų ekonominės arba pinigų sąjungos veikimui (SESV 66 straipsnis) arba ištinka staigi mokėjimų balanso krizė (SESV 143–144 straipsniai).

• Proporcingumo principas

Komisijos nuomone, politikos galimybės, pasirinktos norint spręsti pirmiau nurodytas problemas ir siekti tikslų, yra tinkamos ir būtinos.

Išplėtus kontrolės priemonių taikymo sritį ir į ją įtraukus pašto ir krovinių siuntose siunčiamus grynuosius pinigus ir leidimą institucijoms sulaikyti ribos nesiekiančias sumas, kai yra nusikalstamos veiklos požymių, būtų galima užtikrinti visapusišką ir aiškią atitiktį tarptautinėms normoms ir geriausios patirties standartams. Be to, institucijos turėtų didesnius

kontrolės įgaliojimus, o papildoma administracinė našta piliečiams, įmonėms ir institucijoms būtų nedidelė, konkrečiai dėl informacijos atskleidimo sistemos, taikomos pašto ir krovinių siuntose siunčiamiems gryniesiems pinigams, pagal kurią nacionalinėms valdžios institucijoms būtų suteikti visiškos kontrolės įgaliojimai, tačiau nebūtų nustatyta sisteminga deklaravimo našta teisėtai veikiantiems ekonominės veiklos vykdytojams.

Kalbant apie kompetentingų institucijų keitimąsi informacija, nustačius aktyvią prievolę teikti duomenis atitinkamos valstybės narės finansinės žvalgybos padaliniui, būtų užtikrinama, kad šis finansinės žvalgybos padalinys gautų visus analizei atlikti reikalingus duomenis. Tokio lygio suderinimas reikalingas tam, kad būtų išvengta vien tik duomenų teikimo, bet ne aktyvaus jų perdavimo finansinės žvalgybos padaliniui. Keistis informacija kompetentingoms institucijoms būtų privaloma, kai informacija yra susijusi su pažeidimais ir grynųjų pinigų judėjimu, kai yra nusikalstamos veiklos požymių, kad būtų padidintas kompetentingų institucijų gebėjimas kovoti su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, kartu užtikrinant proporcingumą.

Išplečiant grynųjų pinigų apibrėžtį ir į ją įtraukiant auksą, taip pat pasirenkant mechanizmą, pagal kurį apibrėžties elementai būtų lanksčiai iš dalies pakeisti deleguotaisiais aktais atsižvelgiant į besikeičiančias tendencijas ir technologijas, pasiūlyme atsižvelgiama į naujausius pokyčius ir parodomas ES ryžtas spręsti galimų būsimų vengimo būdų perkeliant vertę problemą. Dėl siūlomų baudų už deklaracijos nepateikimą valstybės narės savo nuožiūra gali imtis priemonių, kurios, jų manymu, būtinos šiems tikslams pasiekti. Kyla rizika, kad dėl savo savybių išankstinio mokėjimo kortelės gali būti naudojamos perkeliant vertę už išorės sienų nelegaliai veiklai finansuoti. Pagal geresnio reglamentavimo principą, prieš ateityje deleguotuoju aktu įtraukiant tam tikras išankstinio mokėjimo korteles, turėtų būti atliktas tokios rizikos įrodymo, praktinio vykdymo užtikrinimo ir proporcingumo vertinimas atsižvelgiant į teisėtą išankstinio mokėjimo kortelių naudojimą.

- **Pasirinkta priemonė**

Tikslui ir reikalingam suderinimo lygiui pasiekti tinkama teisinė priemonė – reglamentas.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- ***Ex post* vertinimas ir (arba) galiojančių teisės aktų tinkamumo patikrinimas**

2015 m. atliktame pradinio GPKR išsamiaje *ex post* vertinime¹² nustatytos kelios sritys, kurias reikėtų gerinti:

- grynųjų pinigų judėjimo pašto ir krovinių siuntose per ES išorės sienas įtraukimas į šio reglamento taikymo sritį;
- valstybių narių keitimosi informacija galimybių išplėtimas ir suderinimas:
 - a) įtraukiant visą informaciją apie grynųjų pinigų kontrolę (įskaitant neįtartinas savanoriškas deklaracijas); taip pat
 - b) nustatant aiškias procedūras ir teikiant veiksmingas keitimosi informacija priemones;

¹² [Irašyti vertinimo saitą]

- aiškiai leidžiant naudoti grynujų pinigų deklaracijose esamą informaciją mokesčių tikslais, įskaitant kovą su mokestiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu;
- suvienodinant grynujų pinigų kontrolės baudas, kurias valstybės narės taiko prie ES išorės sienų;
- modernizuojant keitimosi grynujų pinigų deklaracijomis procesą, kiek tai susiję su finansinės žvalgybos padaliniais;
- iš dalies keičiant grynujų pinigų apibrėžtį, kad į ją būtų įtrauktas auksas ir brangakmeniai; taip pat
- parengiant mechanizmą, užtikrinantį pakankamą ir nuoseklų įgyvendinimo lygį valstybėse narėse.

Šios sritys buvo analizuojamos atliekant vėlesnį poveikio vertinimą.

• **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Konsultacijos dėl įvairių politikos galimybių¹³ su viešosiomis suinteresuotosiomis šalimis vyko ES apklausų platformoje. Buvo gauta nedaug atsakymų, tačiau apskritai pateiktas galimybes respondentai vertino palankiai, išskyrus grynujų pinigų apibrėžties išplėtimą, kuriam nedidelė dauguma prieštaravo. Tačiau tikslinės konsultacijos davė kitokių rezultatų (žr. toliau), kuriuos Komisija laikė itin svarbiais. Diskusijos dėl subsidiarumo leido Komisijai padaryti išvadą, kad informuotumo didinimo priemonių turėtų imtis valstybės narės, remiamos Komisijos. Respondentai labiau pritarė galimybei reguliariai keisti grynujų pinigų deklaracijų duomenimis fiskaliniiais tikslais, tačiau poveikio vertinimo metu kilo teisinių abejonių, todėl ši galimybė nebuvo įtraukta į pasiūlymą.

Tikslingesnės konsultacijos buvo surengtos su visų valstybių narių muitinės, policijos ir finansinės žvalgybos institucijomis dėl galimybės išplėsti grynujų pinigų apibrėžtį, įtraukiant ne tik valiutą ir apyvarčiąsias priemones. Atsakymai (72 iš 27 valstybių narių) buvo apskritai palankūs ir buvo siūloma taikyti tokį metodą, kad būtų galima lengvai keisti tokio turto sąrašą. Komisija siūlo įtraukti šį patarimą ir išplėsti grynujų pinigų apibrėžtį, nustatant pagrindinių kategorijų sąrašą pasiūlyme, o elementus išdėstyti priede, kurį būtų galima keisti deleguotuoju aktu atsižvelgiant į pokyčius ir reglamento veiksmingumą ateityje kartu sudarant sąlygas jį prižiūrėti Europos Parlamentui ir Tarybai.

Galiausiai nuo tada, kai įsigaliojo pradinis GPKR, Komisija palaikė reguliarius ryšius su nacionaliniais grynujų pinigų kontrolės ekspertais. Per visą laikotarpį šie ekspertai pateikė vertingų siūlymų, į kuriuos buvo atsižvelgta rengiant šį pasiūlymą.

• **Poveikio vertinimas**

Buvo atliktas poveikio vertinimas¹⁴ ir Reglamentavimo tikrinimo valdyba pateikė teigiamą nuomonę¹⁵.

Galimybės, kurios buvo pasirinktos nustatytoms problemoms spręsti, yra suderinamos su dabartiniu GPKR ir labai pagerintų jo veikimą bei nepadidintų bereikalingos administracinės naštos. Šis tikslas būtų pasiektas:

¹³ Konsultacijų suvestinę ataskaitą galima rasti [Irašyti saitą]

¹⁴ Santrauką galima rasti [Irašyti saitą]; visą vertinimą galima rasti [Irašyti saitą]

¹⁵ [Irašyti saitą]

- teisingai įgyvendinant FATF 32 rekomendaciją dėl grynujų pinigų kurjerių taikant priemones, pagrįstas informacijos apie pašto, krovinių ir kurjerinėse siuntose siunčiamus pinigus atskleidimu, kuris kartu su tinkama kontrole ir vertinimu, padidintų supratimą ir kontrolę ir nepadidintų sistemingo deklaravimo naštos;
- racionalizuojant ir aiškinant, kaip keistis duomenimis, nustatant dalyvius ir taikomą procedūrą;
- aiškiai leidžiant sulaikyti ribos nesiekiančias sumas remiantis nacionaliniais teisės aktais, taikant pakankamai aukštą ribą, kurią pasiekus imamasi priemonių;
- iš naujo apibrėžiant grynuosius pinigus, remiantis objektyviais elementais, tačiau kad ją būtų galima taikyti ir ateityje įtraukiant naujus elementus deleguotaisiais aktais, prižiūrint Tarybai ir Parlamentui;
- paliekant atsakomybę taikyti baudas valstybėms narėms, kurios turėtų pranešti Komisijai apie taikomas nacionalines nuostatas ir bet kokius pokyčius; taip pat
- formalizuojant kitus palankius elementus, pavyzdžiui, statistinių duomenų teikimą, suderintą deklaravimo formą ir pranešimą apie baudų už deklaracijos nepateikimą pakeitimus, kurie iki šiol nebuvo privalomi, taip užtikrinant būsimų pokyčių kokybę ir teisinį tikrumą suinteresuotosioms šalims.

Kalbant apie administracinę naštą ir išlaidas, priemonės susijusios su 10 000 EUR ir didesnėmis grynujų pinigų sumomis, kurias už ES išorės sienų išveža asmenys arba šios sumos išvežamos krovinių ir (arba) pašto siuntose, tokiu transporto būdu, kurį labai retai naudoja įmonės. Dabar fizinis asmuo, lydintis siuntą, turi teikti deklaraciją. Iš patirties matyti, kad profesionalūs kurjeriai puikiai žino šią prievolę ir dažniausiai ją vykdo. Nauja informacijos atskleidimo prievolė vežant grynuosius pinigus pašto ir (arba) krovinių siuntose nustatyta taip, kad institucijos galėtų vykdyti kontrolę ir, jei būtina, prašyti pateikti dokumentus. Prievolės teikti deklaraciją sistemingai nėra ir institucijos gali ją taikyti savo nuožiūra (pvz., jeigu vienas bankas siunčia siuntą kitam bankui). Tikimasi, kad dėl palyginti retai naudojamo tokiu siuntimo būdo ir siūlomo metodo, poveikis profesionaliems kurjeriams bus minimalus. Jokio konkretaus poveikio MVĮ arba labai mažoms įmonėms nenumatoma.

• **Pagrindinės teisės**

Numatomos priemonės greičiausiai darys poveikį šioms teisėms, numatytoms toliau nurodytuose ES pagrindinių teisių chartijos straipsniuose:

- teisei į privatų ir šeimos gyvenimą ir būsto neliečiamybei (Pagrindinių teisių chartijos 7 straipsnis);
- asmens duomenų apsaugai (Pagrindinių teisių chartijos 8 straipsnis);
- laisvei užsiimti verslu (Pagrindinių teisių chartijos 16 straipsnis); taip pat
- teisei į nuosavybę (Pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnis).

Toms teisėms poveikį daro keletas priemonių: piliečiams gali reikėti teikti deklaracijas ir nurodyti asmens duomenis, kurie būtų fiksuojami, tvarkomi ir perduodami kitoms institucijoms; palyginti su dabartine sistema, bus renkama daugiau informacijos; jeigu įtariama su vežamomis sumomis susijusi nusikalstama veikla, institucijos gali nuspręsti grynuosius pinigus laikinai sulaikyti, todėl būtų daromas poveikis teisei į nuosavybę.

Pagrindinių teisių chartijos 52 straipsnyje nustatyta, kad bet koks pripažintų teisių ir laisvių įgyvendinimo apribojimas turi būti numatytas įstatymo ir nekeisti šių teisių ir laisvių esmės, atitikti Sąjungos pripažintus bendrus interesus ir būti proporcingas.

Šiame pasiūlyme nustatomas teisinis pagrindas ir siekiama bendrų interesų tikslo. Jame nustatytos su duomenų naudojimu susijusios apsaugos priemonės, įskaitant kompetentingų institucijų (atliekančių informacijos valdytojų funkciją) prievolę užtikrinti duomenų saugumą ir juos tvarkyti laikantis profesinės paslapties prievolės, tikslo ribojimu ir konkrečiu sulaikymo laikotarpiu.

Priemonėmis išlaikoma tinkama svarstomų teisių ir teisėtų visuomenės interesų pusiausvyra taikant metodą, kuris yra veiksmingas (pasiekiamas tikslas), bet teisėms daromas pats mažiausias poveikis.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi reikšmingos poveikio Europos Sąjungos biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

- Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Komisija stebėtų šio reglamento įgyvendinimą ir taikymą glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis. Vykdamt nuolatinę ir sistemingą stebėseną būtų galima nustatyti, ar reglamentas taikomas kaip numatyta ir laiku sprendžiamos problemos. Būtų renkami faktiniai duomenys siekiant stebėti siūlomus rodiklius (t. y. statistinę informaciją apie registruotas deklaracijas, perduodą Komisijai; kontrolę, jeigu teikiama deklaracija; kontrolę, jeigu deklaracija neteikiama, ir kontrolės rezultatus; statistinę informaciją apie baudas už deklaracijos nepateikimą) ir sudaryti pagrindą būsimam šio reglamento vertinimui.

Pasiūlyme nustatyta, kad Komisija turi pateikti vertinimo ataskaitą Parlamentui ir Tarybai po penkerių metų nuo šio reglamento įsigaliojimo ir vėliau – kas penkerius metus. Vertinime bus nustatyta, koku mastu buvo pasiekti reglamento tikslai.

- Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnyje nustatomi pasiūlymo tikslai ir paaiškinama, kad juo siekiama lygiagretumo su KPPD grynųjų pinigų judėjimo per išorės sienas srityje.

2 straipsnyje nustatomos kelios apibrėžtys, visų pirma, ką reiškia sąvoka „grynieji pinigai“. Siekiant atsižvelgti į nusikaltėlių, norinčių išvengti deklaravimo prievolės, elgsenos pokyčius, nustatytos keturios pagrindinės kategorijos: valiuta, apyvarčiosios priemonės, prekės, kurios naudojamos kaip vertės neprarandantis turtas, ir išankstinio mokėjimo kortelės. Antros, trečios ir ketvirtos kategorijų elementai apibūdinti priede, kuris gali būti iš dalies keičiamas deleguotaisiais aktais prižiūrint Tarybai ir Europos Parlamentui. Šis metodas grindžiamas tuo, kad nusikaltėliai, siekdami išvengti valiutos deklaravimo, kartais paverčia ją brangiomis prekėmis, pavyzdžiui, auksinėmis monetomis. Jeigu, kaip siūloma, auksinės monetos ir didelio grynumo aukso luitai bus kontroliuojami, nusikaltėliai gali bandyti naudoti kitus apėjimo būdus kitų prekių forma. Labai svarbu, kad atsako į tokią elgseną priemonių būtų imamasi nedelsiant, iškilus akivaizdžiam poreikiui. Svarstydamą priedo pakeitimus, Komisija labiau atsižvelgs į tą poreikį, negu į įgyvendinimo šioje srityje paprastumą, jeigu kompetentingoms institucijoms reikės turėti techninių priemonių greitai

nustatyti prekės pobūdį ir jos vertę, ir priemonės proporcingumą pagrindinių teisių požiūriu.

2 straipsnio i punkte apibrėžiama sąvoka „nusikalstama veikla“ darant nuorodą į Direktyvos (ES) 2015/849 3 straipsnio 4 punkto nusikaltimų sąrašą. Be to, siekiant pinigų plovimą priskirti nusikaltimams, nusikalstamos veiklos apibrėžtis įtraukta į Direktyvos dėl kovos su pinigų plovimu baudžiamosios teisės priemonėmis pasiūlymą (2016 m. gruodžio 21 d. COM(2016)826 *final*). Teisės aktų leidėjams priėmus Direktyvos dėl kovos su pinigų plovimu baudžiamosios teisės priemonėmis pasiūlymą, Komisija vertins, ar būtina persvarstyti Direktyvą (ES) 2015/849, kad joje pateikta nusikalstamos veiklos apibrėžtis būtų suderinta su apibrėžtimi, pateikta Direktyvoje dėl kovos su pinigų plovimu baudžiamosios teisės priemonėmis.

3 straipsnyje reikalaujama, kad fiziniai asmenys deklaruotų 10 000 EUR ir didesnes sumas, ir nustatomas deklaracijos teikimo būdas (raštu arba elektroniniu būdu, naudojant pagal 15 straipsnio a punktą nustatytą formą) ir duomenys, kuriuos reikės pateikti.

4 straipsnyje nustatoma informacijos apie nelydimus grynuosius pinigus (pavyzdžiui, grynuosius pinigus, siunčiamus krovinių siuntose arba siuntiniuose) atskleidimo prievolė, kurią taikydamos kompetentingos institucijos, nustačiusios 10 000 EUR arba didesnės vertės grynųjų pinigų siuntą, galėtų savo nuožiūra reikalauti, kad siuntėjas, numatomas gavėjas arba jų atstovas pateiktų deklaraciją. Taikant šį metodą užtikrinama, kad institucijos galėtų gauti visą informaciją, nenustatydamos sistemingo deklaravimo naštos, pavyzdžiui, siuntoms, kurias vienos kitoms siunčia pripažintos finansų įstaigos. Kaip ir 3 straipsnyje nurodytų deklaracijų atveju, siūloma, kad informacijos atskleidimo deklaracijos būtų teikiamos raštu arba elektroniniu būdu, naudojant pagal 15 straipsnio a punktą nustatytą formą.

5 straipsnyje kompetentingoms institucijoms suteikiami kontrolės įgaliojimai ir nustatoma, kad pažeidimų atvejais, kai deklaracija nepateikiama, jos įgaliojamos parengti *ex officio* deklaraciją.

6 straipsnyje institucijoms suteikiama teisė registruoti išsamius grynųjų pinigų sumų, nesiekiančių deklaravimo arba informacijos atskleidimo ribos, judėjimo duomenis. Atsižvelgiant į šios teisės poveikį pagrindinėms teisėms ir ypač į sąsają su 7 straipsnyje nustatytu laikinu grynųjų pinigų sulaikymu, veiksmų imamasi tik jei riba yra pakankamai didelė ir jei yra nusikalstamos veiklos požymių. Taikoma KPPD nustatyta nusikalstamos veiklos apibrėžtis (pinigų plovimas, teroristų finansavimas arba pirminiai nusikaltimai, pavyzdžiui, fiskaliniai nusikaltimai).

7 straipsnyje institucijoms suteikiama teisė laikinai sulaikyti grynuosius pinigus, jeigu su jais susijusi deklaracija arba informacijos atskleidimo deklaracija turėjo būti, bet nebuvo pateiktos, arba (neatsižvelgiant į sumą) jeigu yra nusikalstamos veiklos požymių. Išsami šio sulaikymo tvarka turi būti nustatyta nacionalinės teisės aktuose, tačiau svarbu pabrėžti, kad tai yra tik administracinė apsaugos priemonė, kurios vienintelis tikslas – suteikti teisę kompetentingoms institucijoms sulaikyti grynuosius pinigus laikotarpiu, nuo tada, kai jos nustato neatitikimą, iki tol, kol kitos institucijos, pavyzdžiui, finansinės žvalgybos padalinys arba teisminės institucijos, nuspręs, ar yra pakankamas pagrindas tęsti tyrimą ir juos konfiskuoti teismo keliu arba grąžinti. Toks laikinas sulaikymas turi būti pagrįstas nurodant konkrečias aplinkybes, taip pat dėl sprendimo gali būti pasinaudota teise į veiksmingą teisinę gynybą pagal nacionalinę teisę. Jeigu kompetentingos institucijos per nustatytą laikino sulaikymo terminą sprendimo nepriima arba nusprendžia, kad ilgiau sulaikyti grynųjų pinigų nėra priežasčių, gryniesiems pinigais turėtų būti nedelsiant grąžinti deklaratui.

8 straipsnyje reikalaujama, kad kompetentingos institucijos aktyviai perduotų pagal 3, 4 straipsnius, 5 straipsnio 3 dalį arba 6 straipsnį gautą informaciją finansinės žvalgybos padaliniui; vien tik galimybių sudarymo finansinės žvalgybos padaliniui naudotis šia informacija nepakanka. Informaciją reikėtų perduoti vadovaujantis techninėmis taisyklėmis, nustatytomis pagal 15 straipsnio c punktą.

9 straipsnyje nustatyta, kaip kompetentingos institucijos, t. y. muitinės ir kitos institucijos (pvz., sienos apsaugos pareigūnai, mokesčių administratoriai ir kt.), kurias valstybės narės paskyrė taikyti šį reglamentą, keičiasi informacija. Atsižvelgiant į tarpvalstybinį pinigų plovimo ir teroristų finansavimo pobūdį ir į tai, kad į Sąjungą atvykti arba iš jos išvykti galima per vieną valstybę narę, o po to važinėti po jos teritoriją be papildomos kontrolės, rizikos analizės ir prevencijos tikslais būtina, kad informacija apie pažeidimus (deklaracijos nepateikimą, *ex officio* deklaracijas arba nusikalstamos veiklos požymius) būtų pateikiama kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms. Be to, kompetentingos institucijos turėtų galėti teikti informaciją kitoms institucijoms, kurioms pavesta tirti nusikalstamą veiklą, kaip apibrėžta pasiūlyme, bet kurios nėra tiesiogiai paskirtos kompetentingomis institucijomis, pavyzdžiui, policijai arba (mokestinių nusikaltimų nustatymo ir reagavimo į juos tikslais) fiskalinėms institucijoms. Komisijai turėtų būti pranešama apie bet kokios nusikalstamos veiklos, kurią vykdant galėtų būti neigiamai paveikti ES finansiniai interesai, požymius. Tos pačios valstybės narės ir kitų valstybių narių kompetentingos institucijos taip pat turėtų keistis anonimine rizikos analizės informacija ir rizikos analizės rezultatais, jeigu nusprendžia, kad grėsmė kelia didelę riziką bet kurioje Sąjungos dalyje. Informacija turėtų būti keičiamasi vadovaujantis pagal 15 straipsnio c punktą nustatytomis techninėmis taisyklėmis ir naudojant pagal 15 straipsnio d punktą nustatytą formą.

10 straipsnyje leidžiama keistis informacija su ES nepriklausančiomis šalimis, jeigu tam pritaria institucijos, kurios pirmos surinko tą informaciją, ir jeigu laikomasi visų nacionalinių ir Sąjungos nuostatų dėl asmens duomenų perdavimo ES nepriklausančioms šalims.

11 straipsnyje nustatoma, kad kompetentingos institucijos, kurios gauna duomenis pagal šį reglamentą, atlieka gautų asmens duomenų valdytojų funkciją ir kad visai pagal šį reglamentą gautai informacijai taikoma profesinės paslapties prievolė ir ši informacija turi būti atitinkamai apsaugota. Informacija gali būti atskleista tik jei leidžia nacionalinės teisės nuostatos, visų pirma, kai jos susijusios su vykstančiu teismo procesu.

12 straipsnyje ribojamas asmens duomenų tvarkymas nusikalstamos veiklos prevencijos ir kovos su ja tikslais. Be to, šiame straipsnyje nustatomas deklaruotų duomenų saugojimo laikotarpis, jis yra penkeri metai.

13 straipsnyje nustatomos baudos už deklaravimo prievolės nevykdymą. Naujas elementas – valstybių narių prievolė, įsigaliojus šiam reglamentui, informuoti Komisiją apie bet kokius baudų nuostatų pakeitimus. Valstybės narės gali savo nuožiūra nustatyti baudas, tačiau bet kokia bauda taikoma tik už deklaracijos nepateikimą pagal šį reglamentą ir turėtų būti šiuo atžvilgiu veiksminga, proporcinga ir atgrasoma. Skirdamos baudas už deklaracijos nepateikimą, institucijos neturėtų daryti su nedeklaruotais grynaisiais pinigais susijusios prielaidos dėl pagrindinio pirminio nusikaltimo buvimo ar nebuvimo arba į tokį nusikaltimą atsižvelgti. Skiriant baudą nebandoma išvengti atskiro galimo baudžiamosios veikos tyrimo, kuriam šis reglamentas netaikomas. Nustatydamos baudas už deklaracijos nepateikimą, valstybės narės turėtų atsižvelgti į atitinkamą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką.

14 straipsnyje Komisijai suteikiamas įgaliojimas priimti deleguotuosius aktus, suteikiant jai teisę iš dalies keisti priedą, kuriame išvardijami grynųjų pinigų apibrėžties elementai. Toks lankstumas reikalingas tam, kad reglamentas būtų veiksmingas ir ateityje, o politikos formuotojai galėtų greitai reaguoti į naujas nusikalstamumo tendencijas ir atsižvelgti į besikeičiančius tarptautinius standartus ir geriausią patirtį. Bet koks pakeitimas bus daromas, jeigu bus įrodyta jo būtinybė, t. y. bus taikomas proporcingas metodas, kuriuo užtikrinama, kad kompetentingos institucijos galėtų praktiškai užtikrinti pakeitimų vykdymą, o Europos Parlamentas ir Taryba vykdytų priežiūrą ir, gavę pranešimą apie tokio akto priėmimą, turėtų įgaliojimus pareikšti prieštaravimą ir galėtų laiku atšaukti įgaliojimus. Prieš priimdama deleguotąjį aktą, Komisija konsultuojasi su valstybių narių grynųjų pinigų kontrolės srities nacionaliniais ekspertais, kad gautų jų nuomonę.

15 straipsnyje Komisijai suteikiami įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti priemonės, kuriomis užtikrinamas vienodas kontrolės taikymas, nustatant, be kita ko, deklaracijos ir informacijos atkleidimo formų šablonus, keitimosi informacija technines taisykles (į kurias įtraukiama naudotina elektroninė sistema) ir valstybių narių Komisijai perduodamos statistinės informacijos apie deklaracijas ir pažeidimus teikimo taisykles ir formatą.

16 straipsnyje nustatomas Grynųjų pinigų kontrolės komitetas, į kurį valstybės narės skirs nacionalinius ekspertus ir kuris padės Komisijai parengti įgyvendinimo aktus.

17 straipsnis susijęs su informacijos teikimo Komisijai nuostatomis, jame nustatoma, kad valstybės narės pateikia informaciją apie kompetentingas institucijas, kurios taikys Grynųjų pinigų kontrolės reglamentą ir skirs baudas už deklaracijos nepateikimą. Valstybės narės taip pat turėtų teikti atnaujintą informaciją Komisijai apie vėlesnius pakeitimus. Be to, Komisijai turėtų būti teikiami anoniminiai statistiniai duomenys įgyvendinimo nuostatose nustatytu dažnumu, bet ne rečiau nei kartą per metus.

18 straipsnis susijęs su vertinimo priemonėmis, jame nustatoma, kad Komisija siunčia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai po penkerių metų nuo šio reglamento įsigaliojimo ir vėliau – kas penkerius metus.

19 straipsniu panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1889/2005.

20 straipsnyje nustatoma, kad reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo priėmimo. Jis įsigalioja nuo dienos, kurią nustato teisės aktų leidėjas.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl į Sąjungą įvežamų arba iš jos išvežamų grynųjų pinigų kontrolės, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1889/2005

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 33 ir 114 straipsnius,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) harmoninga, darni ir integracinė vidaus rinkos, t. y. erdvės, kurioje, prekės, asmenys, paslaugos ir kapitalas gali laisvai ir saugiai judėti, raida yra vienas Sąjungos prioritetų;
- (2) dėl pakartotinio nelegalių lėšų patekimo į ekonomiką ir pinigų nukreipimo nelegaliai veiklai finansuoti atsiranda iškraipymų ir kyla konkurencinių kliūčių įstatymų besilaikantiems piliečiams ir įmonėms, todėl kyla grėsmė vidaus rinkos veikimui. Be to, taip remiama nusikalstama ir teroristinė veikla, kelianti pavojų Sąjungos piliečių saugumui. Todėl siekdama apsisaugoti, Sąjunga ėmėsi veiksmų;
- (3) vienas pagrindinių šių veiksmų ramsčių – Tarybos direktyva 91/308/EEB³, kurioje buvo nustatyta nemažai finansų įstaigoms, juridiniams asmenims ir tam tikroms profesijoms skirtų priemonių ir prievolių, susijusių, be kita ko, su skaidrumo, įrašų saugojimo ir principo „pažink savo klientą“ nuostatomis, ir prievolė apie įtartinus sandorius pranešti nacionaliniams finansinės žvalgybos padaliniais, t. y. centrams, įsteigtiems tiems sandoriams vertinti, veikti su partneriais kitose šalyse ir, prireikus, susisiekti su teisminėmis institucijomis. Nuo to laiko direktyva buvo iš dalies pakeista ir pakeista paskesnėmis priemonėmis. Šiuo metu pinigų plovimo prevencijos nuostatos nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2015/849⁴;
- (4) atsižvelgiant į riziką, kad taikant Direktyvą 91/308/EEB padidėtų grynųjų pinigų judėjimas neteisėtais tikslais, o tai galėtų sukelti grėsmę finansų sistemai ir vidaus

¹ OL C , , p. .

² OL C , , p. .

³ 1991 m. birželio 10 d. Tarybos direktyva 91/308/EEB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui (OL L 166, 1991 6 28, p. 77).

⁴ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849/ES dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos (OL L 141, 2015 6 5, p. 73).

rinkai, ta direktyva buvo papildyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1889/2005⁵. To reglamento tikslas – pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencija ir nustatymas, nustatant kontrolės sistemą, taikomą fiziniams asmenims, kurie atvyksta į Sąjungą arba iš jos išvyksta veždamiesi su savimi grynuosius pinigus arba turėtojo apyvarčiasias priemones, kurių suma yra lygi 10 000 EUR arba didesnė arba lygiavertė šiai sumai kitomis valiutomis arba ją viršija;

- (5) Reglamentu (EB) Nr. 1889/2005 Bendrijoje įgyvendinti tarptautiniai kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu standartai, parengti Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF);
- (6) Direktyvoje (ES) 2015/849 nustatyta ir apibūdinta keletas nusikalstamos veiklos rūšių, kurią vykdant gautos lėšos gali būti susijusios su pinigų plovimu arba gali būti naudojamos terorizmui finansuoti. Dažnai vykdant šią nusikalstamą veiklą gautos lėšos pinigų plovimo arba terorizmo finansavimo tikslais išvežamos už Sąjungos išorės sienų. Į tai turėtų būti atsižvelgiama šiame reglamente ir jame turėtų būti nustatyta taisyklių sistema, kurią taikant, be pinigų plovimo ir terorizmo prevencijos vykdymo, taip pat turėtų būti palengvintas Direktyvoje (ES) 2015/849 nustatytų rūšių nusikalstamos veiklos nustatymas ir tyrimas;
- (7) Finansinių veiksmų darbo grupė (FATF), įsteigta per 1989 m. Paryžiuje vykusį G7 aukščiausio lygio susitikimą, yra tarpvyriausybiniis organas, nustatantis standartus ir skatinantis efektyviai įgyvendinti teisinės, reglamentavimo ir operatyvines priemones, skirtas kovai su pinigų plovimu, teroristų finansavimu ir kitomis susijusiomis grėsmėmis tarptautinės finansų sistemos vientisumui. Kelios valstybės narės yra FATF narės arba joms FATF atstovauja regioninės įstaigos. Sąjungai FATF atstovauja Komisija, kuri yra įsipareigojusi veiksmingai įgyvendinti jos rekomendacijas. FATF lygmeniu 32-oje rekomendacijoje dėl grynujų pinigų kurjerių nurodytos konkrečios taisyklės, kurios turėtų būti taikomos tinkamai tarpvalstybinio grynujų pinigų judėjimo kontrolei;
- (8) pagerėjus supratimui, kaip veikia neteisėtai įgytos vertės perkėlimo tarp valstybių mechanizmai, įgyvendinus FATF rekomendacijose pateiktus pakeitimus, Direktyva (ES) 2015/849 nustačius teisinės sistemos pakeitimus, patobulinus naują geriausią patirtį ir remiantis galiojančiais teisės aktais, į šiuos pokyčius turėtų būti atsižvelgta Reglamento (EB) Nr. 1889/2005 nuostatose. Atsižvelgiant į didelę reikalingų pakeitimų apimtį, tą reglamentą reikėtų panaikinti ir pakeisti nauju reglamentu;
- (9) šis reglamentas nedaro poveikio valstybių narių galimybei nustatyti papildomą nacionalinę grynujų pinigų judėjimo Sąjungoje kontrolę su sąlyga, kad ši kontrolė atitiktų Sąjungos pagrindines laisves, visų pirma Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 63 ir 65 straipsnius;
- (10) šis reglamentas nesusijęs su priemonėmis, kurių ėmėsi Sąjunga arba valstybės narės, kuriomis ribojamas kapitalo judėjimas, jeigu kyla didelių sunkumų ekonominės arba pinigų sąjungos veikimui pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 66 straipsnį arba jeigu ištinka staigi mokėjimų balanso krizė pagal tos pačios Sutarties 143 ir 144 straipsnius;
- (11) atsižvelgiant į tai, kad muitinės veikia prie Sąjungos išorės sienų, į jų patirtį atliekant išorės sienas kertančių keleivių ir krovinių kontrolę ir taikant Reglamentą (ES) Nr. 1889/2005, jos toliau turėtų atlikti kompetentingų institucijų funkciją šio

⁵ 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1889/2005 dėl grynujų pinigų, įvežamų į Bendriją ar išvežamų iš jos, kontrolės (OL L 309, 2005 11 25, p. 9).

reglamento taikymo tikslais. O valstybės narės turėtų toliau turėti galimybę paskirti kitas nacionalines institucijas, kurios veiktų prie išorės sienų ir atliktų kompetentingų institucijų funkciją;

- (12) viena pagrindinių šiame reglamente naudojamų sąvokų – gryniesi pinigai, ji turėtų būti apibrėžiama įtraukiant keturias kategorijas: valiutą, turėtojo apyvarčiasias priemones, prekes, kurios naudojamos kaip vertės neprarandantis turtas, ir tam tikrų rūšių išankstinio mokėjimo korteles. Atsižvelgiant į jų savybes, tam tikros turėtojo apyvarčiosios priemonės, prekės, kurios naudojamos kaip vertės neprarandantis turtas, taip pat su banko sąskaita nesusietos išankstinio mokėjimo kortelės gali būti naudojamos vietoj valiutos už išorės sienų anonimiškai perkeltiant vertę, nes tokio perkėlimo negalima atsekti pagal įprastinę priežiūros sistemą, kuria naudojasi viešosios valdžios institucijos. Šiame reglamente turėtų būti nustatyti esminiai grynųjų pinigų apibrėžties elementai ir sudarytos galimybės Komisijai iš dalies pakeisti neesminius elementus reaguojant į nusikaltėlių ir jų bendrininkų pastangas apeiti priemonę, kuria kontroliuojamas tik vienos rūšies vertės neprarandantis turtas, už išorės sienų išvežant kitos rūšies turtą. Jeigu gaunama tokios elgsenos dideliu mastu įrodymų, labai svarbu, kad padėčiai ištaisyti skubiai būtų imamasi priemonių;
- (13) turėtojo apyvarčiosios priemonės – finansinės priemonės, už kurias fizinis jų turėtojas gali prašyti sumokėti tam tikrą sumą be registracijos ir nenurodydamas savo vardo ir pavardės. Jas galima lengvai naudoti norint perkelti didelės vertės sumas, jos labiausiai panašios į valiutą, kiek tai susiję su piktnaudžiavimu, likvidumo ir anonimiškumo rizika;
- (14) prekės, kurios naudojamos kaip vertės neprarandantis turtas, – prekės, kurių vertės ir kiekio santykis yra didelis ir kurias galima lengvai parduoti tarptautinėje prekybos rinkoje, todėl jas galima iškeisti į valiutą, o tokio sandorio kainos yra nedidelės. Tokios prekės dažniausiai pateikiamos standartiniu būdu, kad būtų galima greitai patikrinti jų vertę;
- (15) išankstinio mokėjimo kortelės – nevardinės kortelės, kuriose yra tam tikros vertės pinigų arba lėšų, kurie gali būti naudojami piniginiams operacijoms atlikti, prekėms arba paslaugoms įsigyti arba valiutai išpirkti ir kurios nesusietos su banko sąskaita. Jos plačiai naudojamos teisėtai tikslais ir kai kurios šių priemonių taip pat priskiriamos akivaizdžiam socialiniam interesui. Išankstinio mokėjimo kortelės lengva perduoti, jas galima naudoti už išorės sienų perkeltiant didelę vertę. Todėl išankstinio mokėjimo kortelės būtina įtraukti į grynųjų pinigų apibrėžtį. Taip būtų galima priemones taikyti ir tam tikroms išankstinio mokėjimo kortelių rūšims, jeigu toks taikymas pagrįstas įrodymais, atsižvelgiant į proporcingumą ir praktinį vykdymo užtikrinimą;
- (16) siekiant užkirsti kelią pinigų plovimui ir terorizmo finansavimui į Sąjungą atvykstantiems ir iš jos išvykstantiems fiziniams asmenims turėtų būti nustatyta deklaravimo prievolė, kad nebūtų netinkamai apribotas laisvas judėjimas arba nebūtų pernelyg didelės administracinių formalumų naštos piliečiams arba institucijoms, prievolei turėtų būti taikoma 10 000 EUR arba lygiavertė riba, kai vežamos prekės, kurios naudojamos kaip vertės neprarandantis turtas, turėtojo apyvarčiosios priemonės, išankstinio mokėjimo kortelės arba kita valiuta. Ji turėtų būti taikoma tokią sumą su savimi, bagaže turintiems arba ją vežantiems fiziniams asmenims, kertantiems išorės sieną. Turėtų būti reikalaujama, kad jie suteiktų kompetentingoms institucijoms galimybę atlikti grynųjų pinigų kontrolę;

- (17) kalbant apie grynųjų pinigų judėjimą, kai grynųjų pinigų nelydi jų savininkas, siuntėjas, numatomas gavėjas arba jų atstovas, pavyzdžiui, kai tokie grynieji pinigai į Sąjungą įvežami arba iš jos išvežami pašto siuntose, kurjerinėse siuntose, nelydimame bagaže arba kroviniuose konteneriuose, kompetentingos institucijos prie išorės sienų turėtų turėti įgaliojimą reikalauti, kad siuntėjas, gavėjas arba jų atstovas pateiktų informacijos atskleidimo deklaraciją. Toks atskleidimas turėtų apimti keletą tokių elementų, kaip lėšų kilmė, paskirties vieta, ekonominė kilmė ir naudojimo paskirtis, kurie neįtraukti į įprastinius muitinei teikiamus dokumentus – vežimo dokumentus ir muitinės deklaracijas. Remdamosi šiais dokumentais, kompetentingos institucijos galės atlikti rizikos analizę ir sutelkti savo pastangas į tas siuntas, kurios, jų manymu, kelia didžiausią riziką, netaikydamos sisteminių papildomų formalumų. Informacijos atskleidimo prievolei turėtų būti taikoma tokia pati riba kaip ir fizinių asmenų vežamiems gryniesiems pinigams;
- (18) norint pasiekti šio reglamento tikslus reikia, kad būtų registruojami tam tikri standartinių duomenų elementai, susiję su grynaisiais pinigais, t. y. savininko ir gavėjo asmens duomenys, grynųjų pinigų ekonominė kilmė ir numatomas panaudojimas;
- (19) kalbant apie deklaravimo prievolę ir informacijos atskleidimo prievolę, kompetentingoms institucijoms turėtų būti suteiktas įgaliojimas atlikti visą būtiną asmenų, jų bagažo, transporto priemonės, naudojamos kertant išorės sieną, ir bet kokios tą sieną kertančios nelydimos siuntos arba talpyklos, kuriose gali būti grynųjų pinigų, arba jas vežančių transporto priemonių, kontrolę. Jeigu prievolės nevykdomos, kompetentingos institucijos turėtų parengti *ex officio* deklaraciją, kad galėtų vėliau perduoti atitinkamą informaciją kitoms institucijoms;
- (20) jeigu jos nustato šios ribos nesiekiančias sumas, tačiau yra požymių, kad grynieji pinigai gali būti susiję su nusikalstama veikla, kaip apibrėžiama šiame reglamente, kompetentingos institucijos turėtų galėti registruoti esminę grynuosius pinigus vežančio asmens informaciją – išsamius asmens tapatybės duomenis, pilietybę, naudojamos transporto priemonės duomenis, pervežimo rūšį, išvykimo ir paskirties vietas;
- (21) ta informacija turėtų būti perduota atitinkamos valstybės narės finansinės žvalgybos padaliniai. Šie padaliniai – kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu centrai, gaunantys ir tvarkantys informaciją iš įvairių šaltinių, pavyzdžiui, finansų įstaigų, ir ją analizuojantys, kad galėtų nustatyti, ar yra pagrindas atlikti tolesnį tyrimą, nes kompetentingoms institucijoms, renkančioms deklaracijas ir atliekančioms kontrolę pagal šį reglamentą, tokio tyrimo atlikimas gali neatrodyti būtinas;
- (22) šiomis aplinkybėmis taip pat labai svarbu nustatyti ribos nesiekiančias sumas, jeigu yra nusikalstamos veiklos požymių. Todėl jeigu yra nusikalstamos veiklos požymių, turėtų būti galima keistis su ribos nesiekiančiomis sumomis susijusia informacija su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis;
- (23) atsižvelgdamos į tai, kad grynųjų pinigų, kuriems pagal šį reglamentą taikoma kontrolė, judėjimas vyksta per išorės sieną, ir į sunkumus imtis veiksmų po to, kai grynieji pinigai išvežami iš įvežimo arba išvežimo vietos bei į susijusią riziką, netgi jei neteisėtai naudojamos mažos sumos, tam tikromis aplinkybėmis kompetentingos institucijos turėtų galėti laikinai konfiskuoti ir sulaikyti grynuosius pinigus pagal stabdžių ir atsvarų sistemą: pirma, jeigu nevykdoma deklaravimo prievolė arba informacijos atskleidimo prievolė, antra, jeigu yra nusikalstamos veiklos požymių, neatsižvelgiant į sumą arba į tai, ar grynuosius pinigus veža fizinis asmuo, ar jie yra nelydimi. Atsižvelgiant į tokio laikino konfiskavimo ir sulaikymo pobūdį ir jo galimą

poveikį judėjimo laisvei ir teisei į nuosavybę, sulaikymo laikotarpis turėtų būti ribojamas iki paties trumpiausio laiko, kurio reikia kitoms kompetentingoms institucijoms nuspręsti, ar yra tolesnės intervencijos, pavyzdžiui, tyrimo arba grynųjų pinigų konfiskavimo remiantis teisinėmis priemonėmis, pagrindas. Prie sprendimo laikinai sulaikyti grynuosius pinigus pagal šį reglamentą turėtų būti pridėamos jo priežastys ir tinkamas konkrečių veiksmų, nulėmusių šį veiksmą, apibūdinimas. Jeigu pasibaigus šiam laikotarpiui sprendimas dėl tolesnės intervencijos nepriimamas arba jeigu kompetentinga institucija nusprendžia, kad toliau sulaikyti grynuosius pinigus nėra priežasčių, gryniesiems pinigais nedelsiant turėtų būti grąžinami deklarantui;

- (24) labai svarbu, kad kompetentingos institucijos, renkančios informaciją pagal šį reglamentą, laiku ją perduotų finansinės žvalgybos padaliniui, kad jis galėtų toliau ją analizuoti ir lyginti su kitais duomenimis, kaip numatyta Direktyvoje 2015/849;
- (25) jeigu kompetentingos institucijos užregistruoja, kad grynųjų pinigų deklaracija arba informacijos atskleidimo deklaracija nebuvo pateiktos arba jeigu yra nusikalstamos veiklos požymių, jos turėtų galėti tinkamais kanalais keisti informaciją su institucijomis, kompetentingomis kovoti su atitinkama nusikalstama veikla. Toks keitimasis duomenimis yra proporcingas atsižvelgiant į tai, kad deklaravimo prievolės nevykdantys pažeidėjai, kurie buvo sulaikyti vienoje valstybėje narėje, greičiausiai rinkęsi kitą įvežimo arba išvežimo valstybę narę, kurios kompetentingos institucijos nežinotų apie jų ankstesnius pažeidimus. Keitimasis tokia informacija turėtų būti privalomas siekiant užtikrinti vienodą taikymą visose valstybėse narėse. Jeigu yra požymių, kad gryniesiems pinigais yra susiję su nusikalstama veikla, kuri galėtų neigiamai paveikti Sąjungos finansinius interesus, ši informacija taip pat turėtų būti perduodama Komisijai. Kad šio reglamento prevenciniai ir atgrasomieji tikslai būtų geriau pasiekti, kiek jie susiję su deklaravimo prievolės apėjimu, valstybės narės ir Komisija taip pat turėtų privalėti keisti anonimine rizikos informacija ir rizikos analize;
- (26) valstybės narės kompetentingoms institucijoms, Komisijai ir trečiosios šalies institucijoms turėtų būti suteiktos galimybės keisti informaciją tarpusavyje, atsižvelgiant į tinkamas apsaugos priemones. Toks keitimasis informacija turėtų būti leidžiamas su sąlyga, kad laikomasi atitinkamų nacionalinių ir Sąjungos nuostatų dėl pagrindinių teisių ir asmens duomenų perdavimo, ir informaciją gavusioms institucijoms suteikus leidimą. Komisijai turėtų būti pranešta apie bet kokią keitimąsi informacija su trečiosiomis šalimis pagal šį reglamentą;
- (27) atsižvelgiant į surinktos informacijos pobūdį ir teisėtus deklarantų lūkesčius, kad jų asmens duomenys ir informacija apie grynųjų pinigų sumas, kurias jie įveža į Sąjungą arba iš jos išveža, būtų tvarkomi konfidencialiai, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti pakankamas su profesine paslaptimi susijusias apsaugos priemones, taikomas agentams, kuriems reikia prieigos prie informacijos, ir tinkamai apsaugoti tokią informaciją nuo neleistinos prieigos, naudojimo arba perdavimo. Jeigu šiame reglamente arba nacionalinėje teisėje nenurodyta kitaip, visų pirma jeigu vyksta teismo procesas, informacija neturėtų būti atskleista be ją surinkusios institucijos leidimo. Bet kokiam asmens duomenų rinkimui, atskleidimui, siuntimui, perdavimui ir kitam tvarkymui pagal šį reglamentą turėtų būti taikomi Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB⁶ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 45/2001⁷ reikalavimai;

⁶ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31).

- (28) analizės, kurią atlieka finansinės žvalgybos padalinys, tikslais ir tam, kad kitų valstybių narių institucijos galėtų atlikti kontrolę ir užtikrinti deklaravimo prievolės vykdymą, visų pirma atsižvelgiant į deklarantus, kurie anksčiau yra padarę šios prievolės vykdymo pažeidimų, būtina, kad deklaracijos duomenys būtų saugomi pakankamai ilgą laiką, kad kompetentingos institucijos galėtų veiksmingai atlikti tyrimus. Asmens duomenų tvarkymo pagal šį reglamentą tikslas yra toks pat kaip ir Direktyvos (ES) 2015/849. Remiantis šia direktyva, finansinės žvalgybos padalinys saugo jiems išipareigojusių subjektų pateiktus duomenis penkerius metus. Siekiant, kad kontrolė būtų atliekama ir deklaravimo prievolės vykdymas užtikrinamas veiksmingai, deklaracijos duomenų saugojimo laikotarpis turėtų būti suderintas su Direktyvoje (ES) 2015/849 nustatyto laikotarpiu;
- (29) siekdamas skatinti vykdyti prievolės ir atgrasyti nuo jų apėjimo, valstybės narės turėtų nustatyti baudas už deklaravimo prievolės ir informacijos atskleidimo prievolės nevykdymą. baudos turėtų būti skiriamos tik už deklaravimo prievolės arba informacijos atskleidimo prievolės nevykdymą pagal šį reglamentą, tačiau jas skiriant neturėtų būti atsižvelgiama į su grynaisiais pinigais galimai susijusią nusikalstamą veiklą, kuri gali būti tolesnio tyrimo ir priemonių, kurių šio reglamento taikymo sritis neapima, objektas. Jos turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos ir neturėtų viršyti to, kas būtina prievolių vykdymui skatinti;
- (30) siekiant užtikrinti, kad kompetentingos institucijos atliktų vienodą kontrolę ir veiksmingai tvarkytų, perduotų ir analizuotų deklaracijas, Komisijai turėtų būti suteikiami įgyvendinimo įgaliojimai patvirtinti deklaracijos ir informacijos atskleidimo formų šablonus, nustatyti bendros rizikos valdymo sistemos kriterijus, technines taisykles ir nuostatas, taip pat formų, kurios bus naudojamos deklaracijoms pildyti ir keistis informacija, šablonus ir nustatyti statistinės informacijos teikimo Komisijai taisykles ir formatą. Taip pat turėtų būti sukurta tinkama elektroninė sistema. Įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁸;
- (31) siekiant greitai atsižvelgti į būsimus tarptautinių standartų, pavyzdžiui, parengtų Finansinių veiksmų darbo grupės, pakeitimus arba spręsti šio reglamento apėjimo problemą, kai naudojamas vertės neprarandantis turtas, kurio neapima grynųjų pinigų apibrėžtis, remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsniu, Komisijai turėtų būti suteiktas įgaliojimas keisti tą apibrėžtį. Itin svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, be kita ko, su ekspertais ir kad tos konsultacijos vyktų vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros⁹ nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

⁷ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).

⁸ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁹ Nuor. OL [L 123/1]

- (32) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, tačiau dėl pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo tarptautinio masto ir dėl vidaus rinkos ir jos pagrindinių laisvių, kurios gali būti visiškai įgyvendintos tik užtikrinant, kad grynųjų pinigų vežimui per Sąjungos išorės sienas negalėtų būti nustatytos pernelyg skirtingos sąlygos pagal nacionalinę teisę, specifiškumo, šiuos tikslus lengviau pasiekti Sąjungos lygmeniu, Sąjunga gali priimti priemones pagal subsidarumo principą, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (33) šiame reglamente gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 6 straipsnyje ir įtvirtintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ypač jos II antraštinėje dalyje;
- (34) vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalimi buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu, ir jis pateikė nuomonę¹⁰,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis
Dalykas

Šiame reglamente nustatoma į Sąjungą įvežamų arba iš jos išvežamų grynųjų pinigų kontrolės sistema siekiant papildyti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos teisinę sistemą, nustatytą Direktyva (ES) 2015/849.

2 straipsnis
Apibrėžtys

1. Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:
 - a) gryniesi pinigai –
 - valiuta;
 - turėtojo apyvarčiosios priemonės, nurodytos I priede;
 - prekės, kurios naudojamos kaip vertės neprarandantis turtas, nurodytas I priede;
 - išankstinio mokėjimo kortelės, nurodytos I priede;
 - b) į Sąjungą įvežti ar iš jos išvežti arba į Sąjungą atvykti ar iš jos išvykti – įvežti (grynuosius pinigus) arba atvykti iš teritorijos, kuriai netaikomas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 355 straipsnis, į teritoriją, kuriai taikomas šios Sutarties 355 straipsnis, arba išvežti (grynuosius pinigus) arba išvykti iš teritorijos, kuriai taikomas šios Sutarties 355 straipsnis, į teritoriją, kuriai netaikomas šios Sutarties 355 straipsnis;
 - c) valiuta – banknotai ir monetos, kurie yra apyvartoje kaip atsiskaitymo priemonė arba kurie buvo apyvartoje kaip atsiskaitymo priemonė ir kuriuos dar galima iškeisti finansų įstaigose arba centriniuose bankuose į banknotus ir monetas, kurie yra apyvartoje kaip atsiskaitymo priemonė;

¹⁰ OL C , , p. .

- d) turėtojo apyvarčioji priemonė – kita nei valiuta priemonė, kurios turėtojas turi teisę gauti finansinę sumą be asmens tapatybę patvirtinančio dokumento arba dokumento, patvirtinančio, kad jis turi teisę gauti tą sumą;
 - e) prekės, kurios naudojamos kaip vertės neprarandantis turtas, – prekės, kurių vertės ir kiekio santykis yra didelis ir kurias galima lengvai ir nedidelėmis sandorio kainomis iškeisti į valiutą prieinamose prekybos rinkose;
 - f) išankstinio mokėjimo kortelė – su banko sąskaita nesusieta nevardinė kortelė, kurioje yra tam tikros vertės pinigų arba lėšų ir kuri gali būti naudojama piniginiams operacijoms atlikti, prekėms arba paslaugoms įsigyti arba valiutai išpirkti;
 - g) kompetentingos institucijos – valstybių narių muitinės arba bet kurios kitos institucijos, valstybių narių įgalios taikyti šį reglamentą;
 - h) nelydimi grynieji pinigai – grynieji pinigai, kurie yra siuntos, kurios nelydi grynujų pinigų savininkas, siuntėjas arba numatytas gavėjas, dalis;
 - i) nusikalstama veikla – bet kuri Direktyvos (ES) 2015/849 3 straipsnio 4 dalyje nurodyta veikla;
 - j) finansinės žvalgybos padalinys – subjektas, įsteigtas valstybėje narėje Direktyvos (ES) 2015/849 32 straipsniui įgyvendinti.
2. Remiantis 14 straipsniu, Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas I priedas siekiant atsižvelgti į naujas pinigų plovimo ir teroristų finansavimo tendencijas, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/849 1 straipsnio 3, 4 ir 5 dalyse, arba į pinigų plovimo arba teroristų finansavimo prevencijos geriausią patirtį, arba neleisti nusikaltėliams naudoti turėtojo apyvarčiąsias priemones, prekes, kurios naudojamos kaip vertės neprarandantis turtas, arba išankstinio mokėjimo korteles, siekiant apeiti 3 ir 4 straipsniuose nustatytas prievoles.

3 straipsnis *Deklaravimo prievolė*

1. Į Sąjungą atvykstantis arba iš jos išvykstantis fizinis asmuo su savimi, bagaže arba transporto priemonėje vežantis grynuosius pinigus, kurių vertė yra 10 000 EUR arba didesnė, deklaruoja tuos grynuosius pinigus valstybės narės, per kurią jis atvyksta į Sąjungą arba iš jos išvyksta, kompetentingoms institucijoms ir sudaro joms galimybę atlikti kontrolę. Jeigu pateikiama neteisinga arba neišsami informacija arba nesudaroma galimybė atlikti grynujų pinigų kontrolės, deklaravimo prievolė laikoma neįvykdyta.
2. 1 dalyje nurodytoje deklaracijoje pateikiami išsamūs duomenys apie:
- a) deklarantą, įskaitant jo vardą ir pavardę, adresą, gimimo datą ir vietą ir pilietybę;
 - b) grynujų pinigų savininką, įskaitant jo vardą ir pavardę, adresą, gimimo datą ir vietą ir pilietybę;
 - c) numatomą grynujų pinigų gavėją, įskaitant jo vardą ir pavardę, adresą, gimimo datą ir vietą ir pilietybę;
 - d) grynujų pinigų sumą ir pavidalą;
 - e) grynujų pinigų kilmę ir numatomą panaudojimą;

- f) vežimo maršrutą;
 - g) transporto priemones.
3. Informacija pateikiama raštu arba elektroniniu būdu naudojant pagal 15 straipsnio a punktą nustatytą formą. Deklarantui paprašius, jam išduodama patvirtinta kopija.

4 straipsnis *Informacijos atskleidimo prievolė*

1. Jeigu į Sąjungą įvežama arba iš jos išvežama 10 000 EUR arba didesnės vertės nelydimų grynųjų pinigų suma, valstybės narės, per kurią ji įvežama į Sąjungą arba iš jos išvežama, kompetentingos institucijos, atlikusios rizikos analizę, gali reikalauti, kad siuntėjas, gavėjas arba jų atstovas pateiktų informacijos atskleidimo deklaraciją. Jeigu pateikiama neteisinga arba neišsami informacija arba nesudaroma galimybė atlikti grynųjų pinigų kontrolės, deklaravimo prievolė laikoma neįvykdyta.
2. 1 dalyje nurodytoje informacijos atskleidimo deklaracijoje pateikiami išsamūs duomenys apie:
- a) deklarantą, įskaitant jo vardą ir pavardę, adresą, gimimo datą ir vietą ir pilietybę;
 - b) grynųjų pinigų savininką, įskaitant jo vardą ir pavardę, adresą, gimimo datą ir vietą ir pilietybę;
 - c) grynųjų pinigų siuntėją, įskaitant jo vardą ir pavardę, adresą, gimimo datą ir vietą ir pilietybę;
 - d) grynųjų pinigų gavėją arba numatomą gavėją, įskaitant jo vardą ir pavardę, adresą, gimimo datą ir vietą ir pilietybę;
 - e) grynųjų pinigų sumą ir pavidalą;
 - f) grynųjų pinigų kilmę ir numatomą panaudojimą.
3. Informacija pateikiama raštu arba elektroniniu būdu naudojant pagal 15 straipsnio a punktą nustatytą formą. Deklarantui paprašius, jam išduodama patvirtinta kopija.

5 straipsnis *Kompetentingų institucijų įgaliojimai*

1. Kad patikrintų, kaip vykdoma 3 straipsnyje nustatyta prievolė, kompetentingos institucijos įgaliojamos pagal nacionalinės teisės aktuose nustatytas sąlygas tikrinti fizinius asmenis, jų bagažą ir transporto priemones.
2. 4 straipsnyje nustatytos informacijos atskleidimo prievolės vykdymo tikslais kompetentingos institucijos įgaliojamos pagal nacionalinės teisės aktuose nustatytas sąlygas tikrinti siuntas, talpyklas arba transporto priemones, kuriose gali būti nelydimų grynųjų pinigų.
3. Jeigu 3 straipsnyje nustatyta prievolė arba 4 straipsnyje nustatyta informacijos atskleidimo prievolė neįvykdytos, kompetentingos institucijos raštu arba elektroniniu būdu parengia *ex officio* deklaraciją, į kurią įtraukiama kuo daugiau išsamių duomenų, išvardytų atitinkamai 3 straipsnio 2 dalyje arba 4 straipsnio 2 dalyje.

4. Siekiant nustatyti ir įvertinti riziką ir parengti būtiną atsakomąsias priemones kontrolė visų pirma grindžiama rizikos analize ir atliekama pagal bendrą rizikos valdymo sistemą taikant 15 straipsnio b punkte nustatytus kriterijus.

6 straipsnis

Ribos nesiekiančios sumos

1. Jeigu kompetentingos institucijos nustato, kad fizinis asmuo į Sąjungą atvyksta arba iš jos išvyksta su grynųjų pinigų suma, nesiekiančia 3 straipsnyje nurodytos ribos, bet atlikus rizikos analizę matyti požymių, kad gryniesiems pinigai yra susiję su nusikalstama veikla, jos registruoja tą informaciją, to asmens vardą ir pavardę, adresą, gimimo datą ir vietą ir pilietybę bei informaciją apie naudojamą transporto priemonę.
2. Jeigu kompetentingos institucijos nustato, kad į Sąjungą įvežama arba iš jos išvežama nelydimų grynųjų pinigų siunta, kurios vertė nesiekia 4 straipsnyje nurodytos ribos, bet atlikus rizikos analizę matyti požymių, kad gryniesiems pinigai yra susiję su nusikalstama veikla, jos registruoja tą informaciją, siuntėjo, numatomo gavėjo arba jų atstovo vardą ir pavardę, adresą, gimimo datą ir vietą ir pilietybę bei informaciją apie naudojamą siuntimo priemones.

7 straipsnis

Kompetentingų institucijų vykdomas laikinas grynųjų pinigų sulaikymas

1. Remdamosi nacionalinės teisės aktuose nustatytais sąlygomis, kompetentingos institucijos gali laikinai sulaikyti grynuosius pinigus priimdamos administracinį sprendimą, jeigu:
 - a) nevykdoma 3 arba 4 straipsniuose nustatyta prievolė arba
 - b) yra požymių, kad gryniesiems pinigai, nepaisant to, ar juos veža fizinis asmuo, ar tai yra nelydimi gryniesiems pinigai, yra susiję su nusikalstama veikla.
2. Kartu su 1 dalyje nurodytu administraciniu sprendimu pateikiamos priežastys, apie sprendimą jo priėmimo metu pranešama asmeniui, kuriam jis skirtas, ir dėl sprendimo gali būti pasinaudota teise į veiksmingą teisinę gynybą pagal nacionalinėje teisėje nustatytas procedūras.
3. Sulaikymo laikotarpis yra griežtai apribotas laikotarpiu, kurio reikia kompetentingoms institucijoms nustatyti, ar atsižvelgiant į tokio atvejo aplinkybes būtina grynuosius pinigus sulaikyti ilgiau. Ilgiausias laikino sulaikymo laikotarpis nustatomas nacionalinėje teisėje; jis negali būti ilgesnis kaip 30 dienų. Jeigu per šį laikotarpį dėl ilgesnio grynųjų pinigų sulaikymo neapsisprendžiama arba apsisprendžiama, kad atsižvelgiant į aplinkybes ilgiau sulaikyti grynųjų pinigų negalima, gryniesiems pinigai nedelsiant grąžinami deklarantui.

8 straipsnis

Informacijos teikimas finansinės žvalgybos padaliniui

1. Vadovaudamasi pagal 15 straipsnio c punktą nustatytais techniniais taisyklėmis, kompetentingos institucijos registruoja remiantis 3, 4 straipsniais, 5 straipsnio 3 dalimi arba 6 straipsniu gautą informaciją ir perduoda ją valstybės narės, kurioje ji gauta, finansinės žvalgybos padaliniui.

2. 1 dalyje nurodyta informacija perduodama nedelsiant ir ne vėliau nei per vieną mėnesį nuo jos surinkimo dienos.

9 straipsnis

Kompetentingų institucijų ir Komisijos keitimasis informacija

1. Kiekvienos valstybės narės kompetentinga institucija elektroniniu būdu perduoda toliau nurodytą informaciją kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms:
 - a) *ex officio* deklaracijas, nustatytas 5 straipsnio 3 dalyje;
 - b) informaciją, surinktą remiantis 6 straipsniu;
 - c) deklaracijas, gautas remiantis 3 arba 4 straipsniu, jeigu yra požymių, kad gryniesi pinigai susiję su nusikalstama veikla;
 - d) anoniminę rizikos informaciją ir rizikos analizės rezultatus.
2. Jeigu yra požymių, kad gryniesi pinigai yra susiję su nusikalstama veikla, kuri galėtų neigiamai paveikti Sąjungos finansinius interesus, 1 dalyje nurodyta informacija taip pat perduodama Komisijai.
3. Kompetentinga institucija perduoda 1 ir 2 dalyse nurodytą informaciją vadovaudamasi pagal 15 straipsnio c punktą nustatytomis techninėmis taisyklėmis ir naudodama pagal 15 straipsnio d punktą nustatytą formą.
4. 1 ir 2 dalyse nurodyta informacija perduodama nedelsiant ir ne vėliau nei per vieną mėnesį nuo jos surinkimo dienos.

10 straipsnis

Keitimasis informacija su trečiosiomis šalimis

1. Remdamosi tarpusavio administracinės pagalbos sistema, valstybės narės ir Komisija gali perduoti toliau nurodytą informaciją trečiosioms šalims, jeigu tai leidžia kompetentinga institucija, gavusi šią informaciją iš deklaranto arba jo atstovo, ir su sąlyga, kad toks perdavimas atitinka nacionalines ir Sąjungos nuostatas dėl asmens duomenų perdavimo trečiosioms šalims:
 - a) *ex officio* deklaracijas, nustatytas 5 straipsnio 3 dalyje;
 - b) informaciją, surinktą remiantis 6 straipsniu;
 - c) deklaracijas, gautas remiantis 3 arba 4 straipsniu, jeigu yra požymių, kad gryniesi pinigai susiję su pinigų plovimu arba teroristų finansavimu.
2. Valstybės narės praneša Komisijai apie bet kokią pagal 1 dalį perduotą informaciją.

11 straipsnis

Profesinė paslaptis, konfidencialumas ir duomenų saugumas

1. Kompetentingos institucijos užtikrina duomenų, kuriuos jos gavo pagal 3, 4 ir 6 straipsnius, saugumą.

2. Visai kompetentingų institucijų registruojamai informacijai taikoma profesinės paslapties prievolė.

12 straipsnis

Asmens duomenų apsauga ir saugojimo laikotarpiai

1. Kompetentingos institucijos atlieka asmens duomenų, kuriuos jos gavo pagal 3, 4 ir 6 straipsnius, valdytojų funkciją.
2. Pagal šį reglamentą asmens duomenys tvarkomi tik nusikalstamos veiklos prevencijos ir kovos su ja tikslu. .
3. Pagal 3, 4 ir 6 straipsnį gautais asmens duomenimis gali naudotis tik tinkamai įgalioti kompetentingų institucijų darbuotojai, jie turi būti deramai apsaugoti nuo neleistinos prieigos arba neleistino perdavimo. Jeigu 8, 9 ir 10 straipsniuose nenustatyta kitaip, informacijos negalima atskleisti arba perduoti be aiškaus institucijos, kuri pirmoji ją gavo, leidimo. Tačiau leidimas nebūtinai, jeigu kompetentingos institucijos privalo atskleisti arba perduoti tą informaciją pagal atitinkamoje valstybėje narėje galiojančias teisės nuostatas, visų pirma susijusias su teismo procesu.
4. Pagal 3, 4 ir 6 straipsnius gautus asmens duomenis kompetentingos institucijos ir finansinis žvalgybos padalinys saugo penkerius metus nuo jos surinkimo dienos. Pasibaigus šiam laikotarpiui jie ištrinami arba nuasmeninami.

13 straipsnis

Baudos už prievolės nevykdymą

Kiekviena valstybė narė nustato baudas, taikytinas tuo atveju, kai nevykdoma 3 ir 4 straipsniuose nustatyta deklaravimo prievolė. Tokios baudos yra veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.

14 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 2 straipsnio 2 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo ...* .
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 2 straipsnio 2 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jam nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą, Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

* Pagrindinio teisėkūros procedūra priimto akto įsigaliojimo data arba kita teisės aktų leidėjo nustatyta data.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 2 straipsnio 2 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsimas dviem mėnesiais.

15 straipsnis

Igyvendinimo įgaliojimų suteikimas

Siekdama užtikrinti, kad kompetentingos institucijos vienodai taikytų kontrolę, Komisija įgyvendinimo aktais priima, be kita ko, šias priemones:

- (a) deklaracijos šabloną ir informacijos atskleidimo formas, nurodytus 3 straipsnio 3 dalyje ir 4 straipsnio 3 dalyje;
- (b) bendros rizikos valdymo sistemos kriterijus, nurodytus 5 straipsnio 4 dalyje;
- (c) keitimosi informacija pagal 8 ir 9 straipsnius technines taisykles, įskaitant tinkamos elektroninės sistemos sukūrimą;
- (d) informacijos perdavimo formas, nurodytos 9 straipsnio 3 dalyje, šabloną;
- (e) taisykles ir formatus, kuriuos turės naudoti valstybės narės teikdamos Komisijai anoniminę statistinę informaciją apie deklaracijas ir pažeidimus pagal 17 straipsnį.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 16 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

16 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Grynųjų pinigų kontrolės komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

17 straipsnis

Informacijos, susijusios su šio reglamento įgyvendinimu, perdavimas

1. Ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo šio reglamento taikymo pradžios valstybės narės Komisijai praneša:
 - a) 2 straipsnio 1 dalyje nurodytų kompetentingų institucijų sąrašą;
 - b) išsamią informaciją apie baudas, nustatytas pagal 13 straipsnį;
 - c) anoniminę statistinę informaciją apie deklaracijas, kontrolę ir pažeidimus 15 straipsnio e punkte nustatytu formatu.
2. Valstybės narės praneša Komisijai apie bet kokius vėlesnius 1 dalies a ir b punktuose nurodytos informacijos pakeitimus ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo tų pakeitimų įsigaliojimo.

C punkte nurodyta informacija Komisijai pateikiama bent kartą per šešis mėnesius.

3. Komisija teikia informaciją, nurodytą 1 dalies a punkte, ir vėlesnius tos informacijos pakeitimus pagal 2 dalį, visoms kitoms valstybėms narėms.

18 straipsnis
Vertinimas

Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą apie šio reglamento taikymą po penkerių metų nuo jo įsigaliojimo ir vėliau – kas penkerius metus.

19 straipsnis
Reglamento (EB) Nr. 1889/2005 panaikinimas

Reglamentas (EB) Nr. 1889/2005 panaikinamas.

Nuorodos į panaikintą reglamentą laikomos nuorodomis į šį reglamentą pagal II priede pateiktą atitikties lentelę.

20 straipsnis
Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo*

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu

Tarybos vardu

Pirmininkas

Pirmininkas

* Dveji metai po pagrindinio teisėkūros procedūra priimto akto įsigaliojimo arba kita teisės aktų leidėjo nustatyta data.